

Modig, nytenkende og likestilt

ÅRSMELDING 2018

Norske Kvinners
Sanitetsforening

Innhold

Organisasjonsleder	4
Landsstyrets årsberetning 2018	5
Sanitets-Norge rundt	12
Sanitetskvinnene som forskningsaktør.....	14
Sanitetskvinnene som ideell aktør	16
Antall medlemmer og foreninger.....	17
Økonomiske hovedlinjer	18
Aktivitetsregnskap 2018	20
Balanse pr 31.12.2018	22
Kontantstrømoppstilling	24
Noter til regnskapet 2018	25
Revisors beretning	31
Organisasjonens ledelse og administrasjon	33
Om oss.....	35

Vi er til for andre – og hverandre

2018 var aktivitetens år for Sanitetskvinnene. Barn, unge og eldre deltar i aktivitet, får livsinnhold, utfordringer, mestringsfølelser og gode opplevelser gjennom våre syv basisaktiviteter som nå er spredd til over 350 lokalforeninger.

Linjen mellom hjelper og den som mottar hjelp er ofte nesten usynlig. Vi er hverandres nødvendighet, Sanitetskvinnene er til for andre, men også til for hverandre.

Ofte får jeg spørsmålet, «Sanitetskvinnene, er ikke det bare de fastelavnsrisene»? Jo, det er det også. Sanitetskvinnenes innsats for forskning på sykdommer som i hovedsak rammer kvinner og barn brakte gjennom salg av fastelavnsris og andre inntektskilder over 10 millioner kroner til forskning i 2018.

Sanitetskvinnene jobber for et likestilt samfunn. I februar tildelte vi Fredrikkeprisen, organisasjonens hederspris, til journalist Marie Simonsen. Hennes modige bidrag for å løfte likestillingsdebatten i Norge har gitt kunnskap og oppmerksomhet rundt et tema som ikke nødvendigvis når avisenes førstesider.

Gapet mellom rike og fattige øker, selv i vårt eget land. Barn som vokser opp i små leiligheter, med mange søsken, har liten mulighet for å ta med venner hjem, og har lite ro til lekselesing. Barna får lite hvile, og store omsorgsoppgaver tidlig i livet. De deltar ikke på fritidsaktiviteter som andre barn, og har ikke samme sosiale

nettverk, samme gode helse eller samme forutsetninger for høyere utdanning. Ulikheter skapes fra barnsben av.

Sanitetskvinnene delte i 2018 ut over 2 millioner kroner med støtte fra danske Egmont stiftelsen til barn som vokser opp i familier med svak økonomi. Støtten går i hovedsak til å betale for fritidsaktiviteter som andre barn deltar på. Foreldres økonomi må ikke føre til at barn ekskluderes. I tillegg har 185 barn med en krevende hverdag fått delta på drømmedager som konserter, eller å møte fotballag i regi av Sanitetskvinnene og samarbeidspartnere.

I år som i fjor har inntektene fra salg av maiblomster gått til våre aktiviteter for barn og unge.

I september samlet 450 delegater og observatører seg til landsmøte i Tønsberg. Ny strategisk plan for Sanitetskvinnenes innsats frem til 2024 ble vedtatt, og organisasjonenes vedtekter ble fornyet. Det ble vedtatt resolusjonstekster på trygg svangerskapsomsorg, og på likeverdige helsetjenester. Norske Kvinners Sanitetsforening driver omfattende påvirkningsarbeid for å sikre rammevilkår for kvinners helse og livsvilkår.

Det ble arrangert regionale samlinger for alle lokalforeninger tre ulike steder i november. Nær 500 Sanitetskvinner var samlet for felles utvikling og inspirasjon. Anledningen ble også benyttet til å sette fokus på den store førstehjelpsdugnaden «*Sammen redder vi liv*» som Sanitetskvinnene bidrar i. Førstehjelpsopplæring for eldre ble demonstrert fra gater og torg.

2018 var året hvor vi i fellesskap fortsatte utviklingen av organisasjonen, og over 3300 nye medlemmer ble rekruttert. En stor takk til dere 41 000 medlemmer!

På vegne av landsstyret overbringer jeg en hjertelig takk til medlemmer, tillitsvalgte og samarbeidspartnere for et godt arbeidsår. Vi er til for andre – og hverandre

Ellen-Sofie Egeland

Ellen-Sofie Egeland
Organisasjonsleder

Landsstyrets årsberetning 2018

Norske Kvinners Sanitetsforening ble etablert 26. februar 1896. Organisasjonen er en landsdekkende frivillig organisasjon som er forankret i lokalsamfunnene gjennom 650 lokale foreninger. Norske Kvinners Sanitetsforening har som formål å bidra til et trygt og inkluderende samfunn ved frivillig innsats innenfor helse- og sosialområdet. Vi har et særlig fokus på kvinners helse og livsvilkår.

I tillegg er Norske Kvinners Sanitetsforening en omfattende ideell aktør som eier og driver ulike helse- og sosialinstitusjoner fra barnehager til seniorsentre, fra lavterskeltilbud til høyspesialiserte tjenester over hele landet. Lokalforeningene og underliggende virksomheter er egne juridiske subjekter. I henhold til strategisk plan skal organisasjonen ha et særlig fokus på innsats innenfor helse- og sosialområdet, utvikling av organisasjonen, og innsats for å påvirke våre omgivelser innenfor organisasjonens innsatsområder. Sanitetskvinnene forebygger, utvikler hjelpetiltak og påvirker samfunnet for å bistå de som trenger oss mest.

I 2018 feiret vi at det var 40 år siden likestillingsloven ble vedtatt. Etter fire tiår med kvinnekamp kunne likestillings-

landet Norge slå seg på brystet som et foregangsland. Men, fortsatt vet vi mer om menns helse enn kvinners, noe som har alvorlige konsekvenser for mange kvinner. Mye medisinsk kunnskap bygger på mannen som norm, og vi vet fortsatt mindre om kvinners sykdom og helse, og om hvordan dette skiller seg fra menns. Sanitetskvinnene dokumenterte forskjellene.

«Modig, nytenkende og likestilt» er tittelen på organisasjonens nye strategiske plan som ble vedtatt på landsmøtet i september. Et slagord å leve opp til som Norges største kvinneorganisasjon. I 2018 opplevde mange kvinner at barselomsorgen var under press. For å sikre en trygg fødsels- og barselomsorg i hele landet, krevde Sanitetskvinnene at alle kommuner sørger for at fødsels- og barselomsorgen som tilbys er i tråd med nasjonale retningslinjer for svangerskapsomsorgen.

Vi bor i et av verdens mest likestilte land, men det er likevel en vei å gå. Det er fortsatt behov for en sterk kvinneorganisasjon.

Rød knapp-alliansen er et samarbeid med seks organisasjoner som står sammen for å stoppe volden mot kvinner. Her fra et arrangement sammen med tidligere justisminister Tor-Mikkel Wara.

Vold mot kvinner

Både kvinner og menn i Norge utsettes for vold fra noen som står dem nær, men når det kommer til seksualisert vold, grov og gjentakende partnervold, så rammes kvinner i langt større grad enn menn. Av de som anmeldes for voldtekt, er over 98 prosent menn. Hvert fjerde drap i Norge er et partnerdrap, og de aller fleste ofrene er kvinner. Volden er med andre ord et kjønnproblem. Kvinner utsettes for vold fordi de er kvinner, og derfor jobber Sanitetskvinnene for nulltoleranse for vold mot kvinner.

Frivillige bistår voldsutsatte

Kvinner som rømmer fra en voldelig partner opplever ofte å stå helt alene etter at oppholdet på krisesenteret er over. Følelsen av isolasjon og ensomhet gjør at mange velger å flytte tilbake til overgriper. Dette ønsker prosjektet Ressursvenn å forhindre, ved å gi voldsutsatte kvinner en frivillig Ressursvenn som kan være et medmenneske, og en viktig støttespiller i den vanskelige tiden når de skal etablere et nytt liv, uten relasjon til overgriper. Oslo Sanitetsforening startet opp pilotprosjektet i 2016, og i august 2017 startet arbeidet med å gjøre Ressursvenn til et nasjonalt prosjekt. I 2018 ble 35 frivillige rundt omkring i landet kurset, og 11 voldsutsatte kvinner fikk en frivillig Ressursvenn.

Ja betyr ja

I underkant av 1 av 10 kvinner blir voldtatt i løpet av livet. De fleste voldtekter i Norge skjer på fest, og de involverte er som regel under 25 år, og kjenner hverandre gjerne fra før.

Derfor driver Norske Kvinners Sanitetsforening den holdningsskapende kampanjen Ja betyr ja, som fokuserer på viktigheten av samtykke til sex. Gjennom skolebesøk nådde vi i 2018 ut til 7500 elever på videregående skoler over hele landet. I tillegg hadde vi en storstilt kampanje i sosiale medier i russetiden, der blant andre Helsesista la ut innlegg om Ja betyr ja-kampanjen på Snapchat. Med støtte fra ExtraStiftelsen fikk vi også laget tre filmer, der skuespillere gjenforteller historier fra virkeligheten om manglende samtykke i forbindelse med deling av nakenbilder og sex. Filmene blir brukt i foredrag på de videregående skolene.

Rød knapp

Vold og overgrep er tabubelagt. Det første skrittet for å bekjempe volden er å bryte tausheten, og det er ideen bak Rød knapp-alliansen Stopp vold mot kvinner. Seks organisasjoner samarbeider (Juridisk rådgivning for kvinner, Islamsk råd, Reform – ressurscenter for menn, Virke, Krisesentersekretariatet og Sanitetskvinnene), og deler ut røde knapper og driver politisk påvirkning. På fem år er over 400.000 knapper delt ut, og våre lokalforeninger står for en betydelig del av utdelingen. Hvert år arrangerer alliansen en konferanse i forbindelse med FN's dag for avskaffelse av vold mot kvinner den 25. november. Tema for årets konferanse var voldtekt i nære relasjoner og i lukkede fellesskap.

I 2018 ble det brukt 2,4 millioner kroner på vårt arbeid mot vold mot kvinner.

Flere og flere lokalforeninger starter opp med basisaktiviteten Sisterhood. Målet med Sisterhood er at jentene skal utvikle gode venninnerelasjoner, styrke sin psykiske helse, og utfolde seg selv positivt.

Larvik sanitetsforening arrangerte sykkelopplæring for minoritetskvinner.

Styrke jenters selvbilde til å ta egne trygge valg

I dagens samfunn plages mange ungdommer av tanker om stress, bekymringer og at de ikke strekker til. Jenter er langt oftere enn gutter utsatt for de ulike psykiske plagene som måles gjennom undersøkelser. Sanitetskvinner har tradisjon for å bidra til en trygg oppvekst og god helse. Gjennom ulike aktiviteter og kampanjer har sanitetskvinnene bidratt til å styrke unge jenters selvbilde, og satt skjønnhetstyranniet på agendaen for politikere på nasjonalt nivå.

Sisterhood

Forskning har vist at det å jobbe kjønns spesifikt gjennom jentegrupper har positiv effekt på unge jenters selvfølelse og livskvalitet. I samarbeid med Sisterhood Norge i Oslo kommune, har Norske Kvinners Sanitetsforening i 2018 arrangert to kurs for våre frivillige som vil starte opp med basisaktiviteten Sisterhood, som er nettopp jentegrupper. Målet med Sisterhood er at jentene skal utvikle gode venninnerelasjoner, styrke sin psykiske helse og utfolde seg selv positivt. 28 Sanitetskvinner har i 2018 deltatt på et gruppelederkurs.

Sanitetens uke

I Sanitetens uke ble det også i 2018 satt fokus på hvordan voksne kan være gode rollemodeller for ungdom i den mest krevende alderen. Blant annet handler dette om å si hyggelige ting til hverandre som ikke går på utseendet, men personlige egenskaper. Vi videreførte også kampanjen

#jeglikerdeg, der unge og voksne ble invitert til å skrive noe hyggelig om en annen person som ikke omhandler utseendet.

Sanitetskvinnene har siden 2014 jobbet med å bekjempe kroppspress, og gjennom målrettet politisk arbeid på nasjonalt nivå, og samarbeid med organisasjoner, gir kampen vår nå resultater. I Stortinget ble det enstemmig vedtatt at kroppspress skal implementeres i opptrappingsplanen for barn og unges psykiske helse. I tillegg skal det sikres et forsterket tilsyn med usunn reklame mot barn og unge som promoterer urealistiske skjønnhetsidealer og bidrar til kroppspress, noe som er helt i tråd med Sanitetskvinnenes mangeårige kamp mot retusjert reklame.

Mangfold og inkludering

Norske Kvinners Sanitetsforening er en inkluderende organisasjon og medlemsmassen skal gjenspeile mangfoldet i befolkningen. Syv lokalforeninger har hatt inkluderingsworkshops, og 55 minoritetskvinner fikk gavemedlemskap i 2018. Vi er alle sanitetskvinner, og sammen gjør vi hverandre bedre!

Språkvenn

Å snakke språket er avgjørende for å forstå systemet i et nytt land, få venner, komme i jobb og kjenne at man bidrar til fellesskapet – faktorer som påvirker livskvalitet og helse. Derfor inviterer Norske Kvinners Sanitetsforening til lavterskel møteplasser for minoritetskvinner der det snakkes norsk. 75 foreninger har drevet Språkvenn-aktiviteter i 2018.

Lokalforeninger selger maiblomster til inntekt for barn og unge. Inntektene bidrar blant annet til sanitetsforeningens tilbud rettet mot de unges fysiske og psykiske helse.

Høytlesing for barn gjennom Lesevenn er et tilbud lokalforeninger i hele landet tilbyr for å stimulere til barns fantasi, bedre språkforståelse samt gi minoritetsbarn muligheten til økt kulturforståelse og språktrening. Bildet er fra da Framnes sanitetsforening leste på biblioteket under landsmøtet i Tønsberg.

Aktiviteter på asylmottak

Fordi antallet asylsøkere til Norge har vært lavt siden 2016 er enkelte asylmottak der Norske Kvinners Sanitetsforening drev aktiviteter blitt lagt ned. Likevel har våre frivillige nådd ut til cirka 150 kvinner på asylmottak med tilbud om alt fra bowling og familieleir til kulturkafé og sykkelkurs. Slike aktiviteter er verdifulle i en hverdag preget av passivitet og usikkerhet.

Mamma i nytt land

Sanitetskvinnene har alltid vært opptatt av mødrehelse, og i løpet av året har vi ønsket å bidra til å lette noen av bekymringene minoritetskvinner har rundt morsrollen i Norge. I 2018 startet vi arbeidet med et foreldreveiledningskurs for minoritetskvinner, og i samarbeid med Oslo universitetssykehus har vi bidratt til at 17 gravide minoritetskvinner med lite sosialt nettverk, begrensede norskkunnskaper, og liten kjennskap til helsevesenet har fått ekstra støtte og trygghet fra en flerkulturell doula under svangerskap, fødsel og i barseltiden.

Helse i et minoritetsperspektiv

Minoritetskvinnehelse har vært tydelig på dagsorden i 2018, og i oktober ble det arrangert en integreringssamling med dette som tema. 65 sanitetskvinner deltok, en tredjedel med minoritetsbakgrunn. Det ble også arrangert en nasjonal debatt om kvinnelig kjønnslemlestelse, og en helsedag om livmorhalskreft der rundt 50 minoritetskvinner fikk gratis celleprøve og informasjon om kvinners seksuelle og reproduktive helse og rettigheter.

Vi anslår at over 2000 minoritetskvinner er direkte berørt av Sanitetskvinnenes arbeid gjennom 2018. Antallet indirekte berørte (venninner, slektninger, døtre, mødre) er mye, mye høyere.

I 2018 ble det brukt 4 millioner kroner på vårt arbeid for mangfold, inkludering og integrering.

Barn og unge

Sanitetskvinnene har i over 100 år hatt tilbud rettet mot barn og unges fysiske og psykiske helse. I 2018 har lokal-

Status basisaktiviteter ved årsskiftet:

I tillegg til et bredt mangfold av aktiviteter, har Sanitetskvinnene valgt å satse spesielt på syv basisaktiviteter som det jobbes med å spre over hele landet:

- Kløvertur – lavterskel turtilbud for eldre
- Språkvenn – språktrening for minoritetskvinner
- Lesevenn – høytlesning for barn
- Dig In – sunn mat for ungdom
- Ressursvenn – frivillig innsats overfor voldutsatte kvinner
- Sisterhood – nettverksgrupper for unge jenter
- Omsorgsberedskap – en ressurs for trygge lokalsamfunn

- 160 lokalforeninger
- 75 lokalforeninger
- 30 lokalforeninger
- 22 lokalforeninger
- 8 kommuner
- 5 lokalforeninger
- 300 lokalforeninger

Sanitetskvinner fra Hordaland bidrar i den nasjonale dugnaden «Sammen redder vi liv».

I snøfokk og kulde - Kløverturer arrangeres i hele landet, uansett vær, bare gode klær!

foreninger blant annet servert skolemåltid, hatt leksehjelp, arrangert ferie- og sommerleir, og hatt arrangementer for barn i forbindelse med jul og andre høytider.

Lesevenn

Høytlesing for barn med trygge voksne som rollemodeller, er et tilbud utviklet av Norske Kvinners Sanitetsforening. Gjennom å bli lest høyt for vil vi gi barn mulighet til bedre språkforståelse, stimulering av fantasien samt gi minoritetsbarn muligheten til økt kulturforståelse og språktrening. Derfor har lokalforeninger basisaktiviteten Lesevenn i barnehager, på skole, SFO eller bibliotek. 30 foreninger er i gang med aktiviteten, og flere planlegger oppstart.

Dig In

Matvaner etableres ofte i ung alder, og det er derfor viktig for barn og unge å utvikle sunne matvaner så tidlig som mulig. I 2018 har 23 lokalforeninger landet rundt bidratt til å gi ungdom som bor alene matlagingskurs, og en innføring i sunne matvarevalg, økonomi og egen helse.

En håndsrekning

Barn som vokser opp i familier med svak økonomi, risikerer å havne utenfor det sosiale fellesskapet, blant annet på grunn av høye kostnader for å delta på fritidsaktiviteter. Mange har heller ikke råd til skoleutstyr som PC, eller til å delta på turer og organiserte fritidsaktiviteter som ofte er viktige møteplasser for sosial læring. Gjennom Egmont Fondets prosjekt «En håndsrekning» fikk Sanitetskvinnene mulighet til å gi økonomisk støtte til aktiviteter som er knyttet opp til fritid, skole og læring til rundt 600 barn i 2018.

Min dag i dag

Det er mange grunner til at barn opplever at livet er vanskelig. Det kan være egen sykdom, alvorlig sykdom i familien, kompliserte familieforhold, og noen barn sliter også med å finne sin plass sosialt. Da kan en helt egen dag som gir barnet følelsen av å bli sett gi et lysglimt i hverdagen, og gjøre livet litt bedre. En slik dag kan være å møte en kjendis, ta med klassen på restaurant eller familien til en opplevelsespark. Alle ønskemål er kvalitetssikret av fagfolk som jobber med barna. Omlag 200 barn fra 3 til 18 år fikk i 2018 en slik dag.

I 2018 ble det brukt 4,7 millioner kroner på vårt mangfoldige arbeid blant barn og unge.

Trygg og god alderdom

Eldre skal være hjemmeboende lengst mulig og mange av tiltakene i helse og omsorgstjenestene handler om å utsette hjelpebehov. Det er derfor viktig å gjøre den enkelte mer selvhjulpne i hverdagen. Sanitetskvinnene har alltid hatt et sterk engasjement for eldre, og har flere aktiviteter for denne aldersgruppen blant annet når det gjelder fysisk aktivitet og ernæring.

Kløvertur

Siden 2017 har sanitetskvinner rundt om i hele landet arrangert Kløvertur, som er et tilbud om utendørsaktivitet. Konseptet er åpent slik at alle skal kunne delta. I 2018 var det nærmere 160 sanitetsforeninger som hadde startet opp denne aktiviteten. 56 sanitetsforeninger fikk i 2018 et økonomisk tilskudd fra N.K.S. slik at de lettere skulle komme i gang med aktiviteten. I 2018 har Kløvertur bidratt til nærmere 5900 turopplevelser. Aldersspennet på deltakerne er fra 22 år til 96 år, men hovedvekt av de som deltar er

Trondhjem sanitetsforening har en fadderordning i Asossa i Etiopia.

pensjonister. Av de 56 lokalforeningene som fikk økonomisk tilskudd fra Norske Kvinners Sanitetsforening rapportere 25 % at de samarbeidet med sykehjem/eldresenter for å få med de eldste eldre på tur. Målet med Kløverturer er blant annet at alle som deltar skal få frisk luft og oppleve gleden av fysisk aktivitet. Å forebygge ensomhet og isolasjon er også et viktig mål med aktiviteten.

Min mathistorie

Sanitetskvinnene jobber også for eldre og viktigheten av ernæring. Av landets 41 000 sykehjemsbeboere er opptil 60 % feil- eller underernærte, eller står i fare for å bli det. En av tre eldre som er i risikozonen har heller ikke fått utarbeidet en ernæringsplan.

På FNs internasjonale dag for menneskerettigheter lanserte Sanitetskvinnene og FIAN, rapporten Min mathistorie, der sykehjemsbeboere forteller hva de syntes om maten de får servert. Min mathistorie handler om retten til fullgod mat og ernæring på sykehjem, og er et samarbeidsprosjekt mellom FIAN Norge og Sanitetskvinnene. Prosjektet har hatt som mål å fremme stemmene til eldre sykehjemsbeboere og styrke beboernes mulighet for medbestemmelse over egen hverdag.

Vår søsterorganisasjon i Etiopia

Sanitetskvinnenes engasjement strekker seg ut over Norges grenser. For syv år siden etablerte vi en søsterorganisasjon i Etiopia, Women's Health Association of Ethiopia (WHAE). Her får sårbare, fattige kvinner opplæring i helsefremmende arbeid, og hjelp til å starte inntektsbringende arbeid. Skal etiopiske kvinner være i stand til å bestemme over egen kropp, må de både få kunnskap og økonomi til å ta reelle

valg. I 2018 gikk den nåværende finansieringsavtalen med norske myndigheter (Norad) ut, og det ble levert en søknad om støtte for fire nye år. I tillegg bidrar våre lokalforeninger i stor grad med både finansiering og kunnskapsoverføring. I 2018 inngikk 15 norske lokalforeninger fadderskapsavtaler med lokalforeninger i Etiopia. Avtalene forplikter lokalforeningene til å betale 40.000 kroner i året i minimum tre år.

I 2018 ble det brukt 2,2 millioner kroner på å støtte vår søsterorganisasjon i Etiopia.

Trygge lokalsamfunn

Omsorgsberedskap er en aktivitet som engasjerer mange. Nærmere 3000 sanitetskvinner er beredskapsfrivillige, og vi har nærmere 130 Omsorgsberedskapsgrupper som samarbeider med sin kommune. Vi er på plass i alle fylker.

2018 har vært et år der vi har fått flere grupper, og flere som har vært aktive. Året var også det store skogbrannåret. Brannmannskap trenger mat og påfyll for å kunne være ute på lange oppdrag, og vi har hatt oppdrag både i Kviteseid, Sel, Rindal og Halden.

Totalforsvaret er et ord som brukes mer og mer. Det handler om hvordan det militære forsvaret, og den sivile beredskapen i Norge skal støtte hverandre i alle landets kommuner.

Den store NATO-øvelsen Trident Juncture preget hele beredskapsfeltet i høst. Våre grupper i Elverum, Ørland og Orkdal fikk bli med på helseøvelsen i tilknytning til NATO-øvelsen.

Likestilling stod på agendaen under Arendalsuka i 2018 og ble diskutert av dette panelet, fra venstre samfunnsdebattant Mahmoud Farahmand, tidligere barne- og likestillingsminister Linda H. Helleland, likestillingsombud Hanne Bjurstrøm, forfatter og blogger Kristin Gjelsvik, stortingspolitiker Anette Trettebergstuen. Debattleder: Marie Simonsen.

Sanitetskvinnene er også opptatt av hverdagsberedskapen, og er stolte over at vi er med i den nasjonale dugnaden «Sammen redder vi liv». Vi har tatt ansvaret for å lære eldre å gjenkjenne symptomer på hjerneslag, hjerteinfarkt og hjertestans. Det er viktig å vite at kvinner og menn har litt ulike symptomer, og at eldre ofte også kan ha litt vagere symptomer. Hovedmålet vårt er å senke terskelen for å ringe 113. Eldre skal vite at der får de hjelp og veiledning.

I 2018 ble det brukt 3,1 millioner kroner på vårt arbeid for trygge lokalsamfunn.

Samfunnsaktør lokalt og globalt

Sanitetskvinnene har alltid vært og er en viktig samfunnsaktør. Vårt politiske arbeid lokalt og nasjonalt skal være med på å sette dagsorden og søkelyset på viktige, likestillingspolitiske saker.

I 2018 har vi særlig hatt fokus på forskning på kvinnehelse, forebygging av vold mot kvinner, integrering av minoritetskvinner, og psykisk helse blant barn og unge. Det har

vært tre store politiske saker hvor Sanitetskvinnene har engasjert seg aktivt i samfunnsdebatten, og det er fødsels- og barselomsorgen, regulering av markedsføring av kosmetisk kirurgi, og endring av abortloven. I alle sakene har Sanitetskvinnene vist sin styrke ved å engasjere seg både lokalt og nasjonalt.

Tradisjonen tro arbeider Sanitetskvinnene også med politisk påvirkning i et internasjonalt perspektiv. Det gjøres hovedsakelig gjennom vår søsterorganisasjon i Etiopia, WHAE, og deltakelse på FNs årlige kvinnekommisjon i New York. Kvinnekommisjonens samling er den største globale møteplassen for diskusjon om kvinners helse og livsvilkår. Vi organiserte også et eget arrangement hvor temaet var familieplanlegging og abort, med et spesielt fokus på land i Latin-Amerika og Afrika.

PRISER

Vinner av Fredrikkeprisen:

Vinner av Kvinnehelseforskningsprisen

Vinner av pris for Årets forening:

Vinner av pris for Årets prosjekt:

Vinner av pris for Årets verver:

Vinner av Dørsjøprisen for godt integreringsarbeid: Nannestad sanitetsforening

Marie Simonsen

Berit Schei

Narvik Unge sanitetsforening

Sandes sanitetsforening for sitt arbeid med merking av retusjert reklame

Grasmyr sanitetsforening med vekst på 61%

Sanitets-Norge rundt

Fastelavnsverksted på Mathallen Vippa i Oslo. Sanitetsforeningene i Oslo inviterte til verksted for store og små for å binde fastelavnsris i alle slags farger.

Hektisk sommer for beredskapsgruppene. Sommerens varmerekorder og lite nedbør førte til høy aktivitet for foreningenes omsorgsberedskapsgrupper, også for Sel sanitetsforening.

Lærerikt møte om skjønnhetstyranniet. I mars arrangerte Rødenes sanitetsforening temadag på Marker skole om sunn kroppsopplevelse, og å lære å bli glad i kroppen sin.

*Kløvertur på krigshistorisk grunn. Åsgårdstrand sanitetsforening hadde rekorddel-
takelse på sin Kløvertur. Målet var å besøke Berg som var interneringsleir
under krigen.*

*Våren 2018 reiste lokale sanitetsforeninger rundt på skoler
i hele landet og snakket med russerne om Ja betyr Ja. Hele
200 000 russ er nådd med budskapet og kampanjefilmen
i sosiale medier. Sanitetskvinner fra Møre og Romsdal viser
her frem klistremerkene som ble delt ut til russerne.*

*Blomstrer igjen for barn og unge. Ingen blomst i Norge har gjort like stor forskjell som Maiblo-
msten, og den er derfor Sanitetskvinnenes sterkeste
symbol for arbeidet rettet mot barn og unge. I skien ville alle bli leste for av sanitetskvinner fra Telemarks da «Maiblo-
mstekspressen» kom på tur.*

Sanitetskvinnene som forskningsaktør

Hønefoss sanitetsforening kom i 2018 med sjekk på en million kroner øremerket kvinnehelseforskning

Norske Kvinners Sanitetsforening har stått for forskning og utvikling siden 1916, og vi arbeider fortsatt aktivt for å tette kunnskapshull på kvinners helse. Vi arbeider for å inkludere kjønnsperspektiv i diagnostisering, behandling og rehabilitering. Sanitetskvinnene støtter forskning på kvinnesykdommer, sykdommer som oftere rammer kvinner, og sykdommer som gir andre symptomer enn hos menn.

Norske Kvinners Sanitetsforening skal være en ledende aktør innen forskning på kvinnehelse, og den fremste enkeltbidragsyter til forskning på kvinners helse og livsvilkår i Norge.

Årlig forvalter organisasjonen 20-25 millioner kroner som kommer fra organisasjonen selv, og fra ExtraStiftelsen. Forskningsstrategien «Kvinner og barn først» (2014-2018) har vært førende i 2018 ved utlysning og tildeling av midler fra egne fond, men arbeidet med ny forskningsstrategi ble startet opp i 2018, og legges til grunn ved neste tildeling.

Tildeling for 2018:

Kreftfondet

Utvikling av nye strategier for immunterapi av metastatisk brystkreft. Doktorgradsstipendiat Camilla Wolowczyk, MSc i molekylær medisin.

Hovedveileder professor dr. scient, Geir Bjørkøy ved fakultetet for teknologi, Senter for fremragende forskning, CEMIR, Institutt for kreftforskning og molekylærmedisin, Det medisinske fakultet, NTNU.

Revmatismefondet

Utpøring av ny behandling av systemisk sklerose.

Doktorgradsstipendiat Håvard Fretheim, cand. medisin.

Hovedveileder post.doc Anna-Maria Hoffmann Vold, Avdeling for revmatologi, OUS, Rikshospitalet.

Doktorgradsstipendiat Huynh Phuong Thao Nguyen, Lege i spesialisering Sykehuset Innlandet. HF, divisjon Lillehammer. *Effects of anti-rheumatic treatment on pathways involved in pathogenesis of inflammatory rheumatic diseases and their cardiovascular manifestations.*

Hovedveileder er lege/forskningsmentor Ivana Hollan ved Revmatismesykehuset på Lillehammer/Harvard medical. School/Brigham and Women's Hospital, Boston, USAA

Fond for psykisk helse

PhD Stipendiat psykolog Hanna Punsvik Eilersen, Modum bad. *Longstanding eating disorders and personality disorders, mediators for 14-years long term outcome.* Hovedveileder post.doc klinisk psykologspesialist Kari Anne Vrabel, Modum bad.

PhD stipendiat Christine Sundgot-Borgen ved Idrettshøgskolen. *Sunn kroppsopplevelse.* Hovedveileder professor Solfrid Bratland Sanda ved Høgskolen i Telemark.

PhD stipendiat og jordmor Nanna Voldner. *Reproduktiv helse blant papirløse immigranter.*

Hovedveileder professor Siri Vangen ved Nasjonal Kompetansetjeneste for kvinnehelse, Oslo Universitets-sykehus, Rikshospitalet.

Fond for barn og unge

Stipendiat ernæringsfysiolog Eli Anne Myrvoll Blomkvist ved Sørlandet sykehus. *Barns matmot 2.0. En klyngerandomisert webbasert intervensjonsstudie.*

Hovedveileder professor Nina Cecilie Øverby, Universitetet i Agder.

Stipendiat farmasøyt Anna Simone Frank.

Kvinner med hypotyreose i svangerskapet – hvordan påvirker mors sykdom og medisinbruk hennes svangerskap og barnets utvikling?

Hovedveileder professor Hedvig Nordeng ved Farmasøytisk institutt, UiO.

Kvinnemedisinsk fond

Stipendiat cand.med. Per Kristen Teigen.

Kroniske Vulvasmerter – RCT studie av et tverrfaglig behandlingstilbud.

Hovedveileder professor Berit Schei ved St. Olavs Hospital, NTNU.

Stipendiat i biokjemi Justyna Polack. *Analyse av B-celler ved multippel sklerose.*

Hovedveileder Andreas Lossius, lege, postdoc. Avd. for immunologi og transfusjonsmedisin, UiO.

Stipendiat MSc i fysioterapi Sandra Lødeng Gluppe.

Postpartum exercise and diastasis recti abdominis – mammasage et problem etter fødsel?

Hovedveileder professor Kari Bø ved Idrettshøgskolen.

Osteoporosefondet

Kvinnehelseportalen.no. *Kunnskapsportal om kvinners helse.*

Prosjektleder Anne Winsnes Rødland. Prosjektansvarlig Linda Marie Rustad, direktør Kilden, NFR.

Disputaser 2018

Via ExtraStiftelsen

Cand.med. Cecilie Heramb, Institutt for klinisk medisin disputerte 16.11.18 med avhandlingen *Hereditary breast cancer in South-Eastern Norway.*

BRCA1/2- testing of breast cancer patients. Mutation spectrum and potential modifiers in Norwegian BRCA1/2 carriers.

Kvinnehelseforskningspris 2018

Kvinnehelseforskningsprisen 2018 ble gitt til Berit Schei, NTNU/St.Olavs Hospital. Schei har det eneste professoratet på kvinnehelse i Norge i dag. Hun er lege og spesialist i fødselshjelp og kvinnesykdommer. Hennes doktorgrad «*Trapped in painful love. Physical and sexual abuse by spouse – a risk factor of gynaecological disorders and adverse perinatal outcomes*», var Norges første medisinske doktorgrad om helsekonsekvenser av vold mot kvinner, som er et av Norske Kvinners Sanitetsforening sine store satsningsområder.

Schei var en drivkraft for å opprette voldtekstmottak ved St. Olavs Hospital, i København og Canada, og er en stor kvinnehelseambassadør for Sanitetskvinnene. Hun har stått på barrikadene for kvinnehelse siden hun ble utdannet lege. Kjønn og helse, vold og traumatiske hendelser og helse, reproduktiv helse, svangerskapsforløp og fødselsutfall, osteoporose og benbrudd – årsaker, utbredelse og global helse er fortsatt hennes hovedinteresser, og hennes pågående prosjekter har fortsatt stor kvinnehelserelevans. Berit Schei har en imponerende merittliste og omfattende forskning på flere viktige områder for kvinnehelse både nasjonalt og internasjonalt.

Hva vet vi om kvinners helse?

I 2018 lanserte vi rapporten «*Hva vet vi om kvinners helse*» i samarbeid med Kilden Kjønnforskning. Rapporten er resultatet av forprosjektet til nettportalen kvinnehelseportalen.no, og som tar for seg kvinners helse og kjønnsforskjeller i helse. Rapporten viser at det fortsatt mangler mye medisinsk kunnskap om kvinners helse. Det er grunn til å spørre om det gjør at kvinner får et dårligere helsetilbud enn menn, og rapporten slår fast at det er behov for en nettportal som kan formidle forskningsbasert kunnskap om kvinners helse og behandlingstilbud. En slik portal kan formidle kunnskapen som finnes, men også vise hva vi ennå ikke vet om kvinnehelse, og være et godt utgangspunkt for videre forskning på området.

I 2018 ble det bevilget 11,8 millioner kroner fra egne forskningsfond til fem nye 3-årige kvinnehelseforskningsprosjekter, og 6,9 millioner kroner til tre nye 3-årige prosjekter via ExtraStiftelsen. Til sammen hadde Norske Kvinners Sanitetskvinner 36 pågående forskningsløp i 2018. I tillegg ble det brukt 4,1 millioner kroner til generelt kvinnehelsearbeid.

Sanitetskvinnene som ideell aktør

Sanitetskvinnene eier og driver et stort mangfold av virksomheter innen helse- og sosialområdet. Vi driver blant annet innenfor barnevern, revmatismesykehus, tilbyr spesialisthelsetjenester innenfor geriatri og demens, habiliterings- og rehabiliteringsplasser for unge og voksne, sykehjem, seniorsentre, barnehager og helsehus. Disse driftes gjennom avtaler med enten de regionale helseforetakene eller kommunene. I tillegg eier Sanitetskvinnene fem veiledningssentre som ligger i de ulike helseregionene. Sentrene er i hovedsak finansiert av Helsedirektoratet, og tilbyr tjenester til pårørende til personer med rusavhengighet og psykiske lidelser. I 2018 økte sentrene sin aktivitet med 15 prosent. Den største økningen er i gruppen med foreldre som pårørende, men pågangen av barn som pårørende er også økende.

Tilbudet som sentrene gir er et gratis lavterskeltilbud. Gjennom gruppesamtaler og individuelle samtaler sørger de for bistand og hjelp til pårørende i alle aldre, og sørger således for et tilbud som det offentlige ikke har etablert.

Kjennetegn ideelle virksomheter

Sanitetskvinnene gjennomførte flere strategiske grep i 2018. En av målsettingene var å styrke organisasjonens posisjon som ideell aktør. Derfor vedtok landsstyret en rekke kjennetegn som skal prege våre virksomheter, og bidra til å styrke deres posisjon.

Som en nytenkende, samfunnsbygger, og ideell velferdsaktør skal en virksomhet eid og drevet av sanitetskvinnene:

- være preget av verdighet og respekt
- brukerne skal oppleve tilleggsverdien av frivillig innslag der det er hensiktsmessig
- ha et livssynsnøytralt verdigrunnlag
- ha et arbeidsmiljø preget av sosialt entreprenørskap, kompetanse, engasjement, samarbeid og tverrfaglig samspill
- være drevet med kvalitet i tråd med forskningsbasert praksis
- ha kundefokus og brukermedvirkning i praksis
- være drevet med bærekraft, miljøbevissthet og økonomisk ansvarlighet
- har åpenhet om økonomi, og at økonomisk overskudd skal tilbakeføres virksomheten til beste for brukerne og utvikling av tjenesten

Å eie og drive virksomheter og forvaltning av eiendom er krevende for en frivillig organisasjon. Derfor etablerte sekretariatet i 2018 en ny avdeling: ideell virksomhet, forskning og utvikling. Avdelingen har det overordnede ansvaret for forskningsaktivitet, politisk medvirkningsarbeid og utvikling av den ideelle virksomheten. Sistnevnte arbeidsoppgave innebærer å gi bistand til lokalforeningene, og deres virksomhet innenfor eiendomsforvaltning og styring av ideelle virksomheter.

Kløversamling

For å styrke samarbeidet mellom våre virksomheter og aktivitet på området organiserte vi en samling for de som er involvert i våre virksomheter. Tidligere byråd for næring og eierskap i Oslo kommune, Geir Lippestad, var en av foredragsholderne på samlingen. Han snakket blant annet om viktigheten av å profesjonalisere og sikre god eierstyring. I tillegg var N.K.S.drevne Olaviken alderspsykiatriske sykehus og deres eier Bergen Sanitetsforening til stede. De gav oss et godt innblikk i nødvendigheten av god dialog og rolleavklaring mellom virksomhet og eiere som grunnlag for bedre rolleforståelse.

Antall medlemmer og foreninger

Antall medlemmer og lokalforeninger

Ved utgangen av 2018 var det registrert 648 lokalforeninger og 41 040 medlemmer.

Fylke	Antall betalende
Akershus	2 967
Aust-Agder	629
Buskerud	2 217
Finnmark	608
Hedmark	1 915
Hordaland	1 437
Møre og Romsdal	2 681
Nordland	2 133
Oppland	2 750
Oslo	1 451
Rogaland	5 023
Sogn og Fjordane	1 508
Telemark	841
Troms	1 101
Trøndelag-Nord	4 809
Trøndelag-Sør	4 264
Vest-Agder	1 003
Vestfold	2 591
Østfold	1 112
Totalt	41 040

Takk til våre støttespillere:

- ExtraStiftelsen
- Sparebankstiftelsen
- Reidar og Gunnar Holsts Legat
- Gjensidigestiftelsen
- Helsedirektoratet
- Integrerings – og mangfoldsdirektoratet (IMDi)
- Egmont Fonden
- Justisdepartementet v/ Kompetansesenteret for kriminalitetsforebygging
- Ladies Circle Norge
- Utlendingsdirektoratet (UDI)
- Barne- ungdoms og familiedirektoratet (BUFDIR)
- Tryg
- Face 2 Face
- Industrifinans
- En ekstra takk til alle lokalforeninger som støtter opp om Norske Kvinners Sanitetsforening sine forsknings - og utviklingsfond

Økonomiske hovedlinjer

Norske Kvinners Sanitetsforening presenterer sitt årsregnskap etter aktivitet. Regnskapet er satt opp i samsvar med regnskapsloven av 1988 og i henhold til regnskapsstandarden NRS(F) God regnskapsskikk for ideelle organisasjoner.

Fremlagte regnskap og årsberetning gjelder for sekretariatet til Norske Kvinners Sanitetsforening som er organisasjonens administrative apparat, og ledes av generalsekretæren. Sekretariatet har ansvar for organisasjonens daglige drift, og behandler saker etter retningslinjer og fullmakter vedtatt av landsstyret/sentralstyret. Sekretariatet har kontor i Kirkegata 15, 0153 Oslo.

Regnskapet omfatter ikke Norske Kvinners Sanitetsforenings fylkeslag og lokalforeninger, eller ideelle virksomheter i Norge, da disse er selvstendige organisasjoner med egne vedtekter. I regnskapet fremkommer den delen av økonomien i fylkesforeninger og lokalforeninger som gjelder overføringer fra Norske Kvinners Sanitetsforening.

Aktivitetsregnskapet viser et overskudd på kr 17,0 millioner kroner. Overskuddet stammer fra salg av Munthesgate 33, (19,7 millioner kroner), og overføring fra avvikling NKS Kløverinstitusjonene AS (2,1 millioner kroner). På den negative siden var det budsjettert med overførsel fra Lotteri og Stiftelsestilsynet knyttet til Norsk Tippings overskudd til humanitære og samfunnsnyttige organisasjoner på 7,7 millioner kroner. Overførslene ble 1,8 millioner kroner lavere enn forventet. I tillegg var det budsjettert inntekter fra avkastning på finansplasseringer på kr 3,3 millioner kroner. Resultatet ble -0,8 millioner kroner. Kostnadene er i henhold til budsjett.

Organisasjonen har brukt 80,2 millioner kroner til humanitært arbeid og 7,6 millioner kroner til administrasjon. Formålskostnadene er 90 prosent av de samlede kostnadene i foreningen. Brutto midler anskaffet til humanitære formål var 105,6 millioner kroner. Norske Kvinners Sanitetsforening hadde i 2018 inntekter fra det offentlige og andre stiftelser på kr 45,4 millioner kroner.

Norske Kvinners Sanitetsforening samlet i 2018 inn 19,7 millioner kroner fra medlemmer, private givere, lokalforeninger og fylkeslag. I tillegg til dette beløpet kommer 10,7 millioner kroner i medlemsinntekter.

Norske Kvinners Sanitetsforening har bistand fra Industrifinans til forvaltning av egenkapital. Avkastning fra finansporteføljen gir årlig bidrag til drift av organisasjonen. Kapitalen forvaltet i tråd med Statens pensjonsfond utlands etiske retningslinjer, og etter en finansstrategi vedtatt av landsstyret. Norske Kvinners Sanitetsforening hadde per 31/12-18 plassert kr 115,1 millioner kroner i markedsbaserte finansielle omløpsmidler. Alle plasseringene er i verdipapirfond og er sammensatt i tråd med vedtatt strategi og med hensyn til sikkerhet, risikospredning og likviditet. Eksterne inntekter fra samarbeidspartnere forvaltes i tråd med føringer for tilskuddet. Organisasjonen anses ikke for å ha vesentlig finansiell risiko innenfor fremlagte regnskap og balanse.

Risikovurdering, organisasjon og miljø

Organisasjonens største risiko er knyttet til eierskap og drift av ulike helse og sosialvirksomheter. Det er stort fokus på risikoreduserende tiltak for den enkelte virksomhet, og også på hvordan uventede hendelser kan skade brukere av våre tilbud, ansatte, organisasjonens omdømme og konsekvenser av dette.

Det fremlagte regnskapet for 2018 gir rettvise oversikt over utvikling og resultat av virksomhet og stilling. Årsregnskapet for 2018 er satt opp med en forutsetning om at det skal være fortsatt drift og utvikling av organisasjonen. Det forventes vekst i kommende regnskapsår, både økonomisk knyttet til aktiviteter, og medlemsvekst.

Sekretariatet har sekretærfunksjon for landsmøtet, landsstyret, sentralstyret og arbeidsutvalget. Det ivaretar arbeidsoppgaver som medlemsregister, økonomi, regnskap, informasjon/kommunikasjon, medlemsblad, organisasjonsutvikling og opplæring. Sekretariatet ivaretar fagområdene kvinnehelse, barn og unge, eldre, forskning og utvikling,

samt organiserer store prosjekter som for eksempel nasjonale konferanser. Sekretariatet ledes av generalsekretær Grete Herlofson.

Sekretariatet hadde i 2018 et samlet sykefravær på 2,01 prosent, som fordelte seg på 1.43 prosent på sykmeldinger foreskrevet av lege og 0.58 prosent var egenmeldinger.

Norske Kvinners Sanitetsforening har et aktivt forhold til sykefravær og arbeidsmiljø. Sekretariatet har hatt 30 ansatte som utgjør 28,2 årsverk. Organisasjonen har faste møter mellom plasstillitsvalgt, verneombud og ledelse. Bedriftshelsetjeneste er tilgjengelig ved behov. Det har ikke vært ulykker eller skader knyttet til virksomheten, og er heller ikke registrert forhold som kan påvirke det ytre miljø.

Det var ansatt 28 kvinner og 2 menn i sekretariatet. I landsstyret og sentralstyret er det kun kvinner. Ved utlysning av stillinger blir kvinner og menn behandlet likt.

Arbeidsmiljøet anses for å være godt.

Det er ikke registrert forhold som kan påvirke det ytre miljøet.

Fortsatt drift

I samsvar med regnskapsloven paragraf 3-3a bekreftes det at forutsetning om fortsatt drift er tilstede. Til grunn for antagelsen ligger budsjett for 2019 og årets resultat. Norske Kvinners Sanitetsforening er i en sunn organisatorisk, økonomisk og finansiell stilling.

Sentralstyrets godkjenning av årsrapporten 2018
Oslo 24. mai 2019

Ellen-Sofie Egeland

Ellen-Sofie Egeland
Organisasjonsleder

Grete Herlofson

Grete Herlofson
Generalsekretær

Anette Tinglum

Anette Tinglum
1. nestleder

Anja H. Helleland

Anja Helleland
2. nestleder

Ingunn Arntun

Ingunn Arntun
Styremedlem

Marie Darell

Marie Darell
Styremedlem

Anita Rokstad

Anita Rokstad
Styremedlem

Lisbeth Magnussen

Lisbeth Magnussen
Styremedlem

Aktivitetsregnskap

Noter	ANSKAFFEDE MIDLER	2018	2017
	Medlemsinntekter	10 477 214	10 607 695
	Tilskudd		
2	Offentlige tilskudd	14 811 537	3 054 510
	Mva-kompensasjon	2 910 800	3 075 271
3	Andre tilskudd	27 709 587	24 153 879
	Sum tilskudd	45 431 924	30 283 660
	Innsamlede midler og gaver		
4	Gaver fra fylkes- og lokallag	13 787 251	10 376 490
	Andre gaver	5 930 245	10 630 942
	Sum innsamlede midler og gaver	19 717 496	21 007 432
	Opptjente inntekter fra operasjonelle aktiviteter		
	Salg av varer og annonser	4 517 807	4 500 896
	Kurs, seminar og arrangementsinntekt	3 226 787	2 169 480
	Sponsor- og samarbeidsinntekter	263 339	282 335
	Sum opptjente inntekter fra operasjonelle aktiviteter	8 007 933	6 952 711
	Finans- og investeringsinntekter	1 375 066	6 366 618
	Andre inntekter	20 750 298	1 198 042
	SUM ANSKAFFEDE MIDLER	105 759 931	76 416 157

Aktivitetsregnskap

Noter	FORBRUKTE MIDLER	2018	2017
	Kostnader til anskaffelse av midler		
4	Kostnader til innsamling av midler	528 042	487 720
	Andre kostnader til anskaffelse av midler	464 566	422 474
	Sum kostnader til anskaffelse av midler	992 609	910 194
	Kostnader til foreningens formål		
	Bevilgninger		
	Kvinnehelse	5 461 672	4 365 000
	Kreft	3 440 000	100 000
	Revmatisme	2 325 000	2 040 000
	Psykiske lidelser	500 000	111 000
	Utlandet	495 151	520 643
	Sum bevilgninger	12 221 823	7 136 643
	Aktiviteter-prosjekter		
	Min dag i dag	1 119 882	1 094 721
	Kvinnehelse - kunnskapsbasert viten	2 353 693	1 202 616
	Vold mot kvinner	2 358 247	2 121 459
	Forskning - kvinners helse og livsvilkår	1 727 150	2 573 573
	Integrering- kvinner i minoritetsmiljøer	3 960 139	3 352 715
	Barn og unge	3 570 663	3 255 899
	Omsorgsberedskap	3 053 383	1 131 899
	Eldre	3 237 244	3 425 067
	Etiopia	2 232 606	2 299 315
	Veiledningssenterne	11 445 946	0
	Sum aktiviteter-prosjekter	35 058 951	20 457 263
	Diverse kostnader til formålet		
	Medlemspleie	11 214 289	9 831 343
	Materiell til bruk i aktiviteter	3 478 902	4 296 221
	Snu trenden - fra møte til medlemskap	4 226 987	3 747 208
	Ideell virksomhet, politisk påvirkning og forskning	2 517 596	0
	Extraprosjekter	11 469 897	10 128 291
	Sum diverse kostnader til formålet	32 907 670	28 003 063
	Sum kostnader til formålet	80 188 444	55 596 969
	Administrasjonskostnader		
	Personalkostnader sekretariatet	1 466 109	1 456 567
	Andre driftskostnader sekretariatet	2 313 509	2 142 834
	Styrende organer	3 797 637	2 164 687
	Sum administrasjonskostnader	7 577 255	5 764 087
5, 9, 10, 11,12	SUM FORBRUKTE MIDLER	88 758 308	62 271 251
	ÅRETS AKTIVITETSRESULTAT	17 001 623	14 144 907
	Tillegg/reduksjon formålskapital		
8	Overført til/fra formålskapital med eksterne restriksjoner	1 781 652	7 771 945
8	Overført til/fra formålskapital med interne restriksjoner	20 513 891	0
8	Overført til/fra fri formålskapital	-5 293 920	6 372 962
	Sum tillegg/reduksjon formålskapital	17 001 623	14 144 907

Balanse

Noter	EIENDELER	2018	2017
	Anleggsmidler		
	Varige driftsmidler		
13	Fast eiendom	0	5 066 880
13	Driftsløsøre, inventar, verktøy, kontormaskiner og lignende	3 075 568	1 451 811
	Sum varige driftsmidler	3 075 568	6 518 691
	Finansielle anleggsmidler		
14	Pantobligasjoner	514 160	528 648
	Sum finansielle anleggsmidler	514 160	528 648
	Sum anleggsmidler	3 589 728	7 047 339
	Omløpsmidler		
	Varer	2 546 879	2 203 310
	Fordringer		
	Kundefordringer	703 572	413 303
	Andre fordringer	7 496 969	6 039 659
	Sum fordringer	8 200 541	6 452 962
	Investeringer		
	Aksjer og andeler i foretak i samme konsern	0	370 000
15	Markedsbaserte aksjefond/aksjer	32 759 040	30 190 802
15	Markedsbaserte obligasjoner og rentefond	82 308 286	66 002 199
	Sum investeringer	115 067 326	96 563 001
7	Bankinnskudd, kontanter og lignende	21 688 559	9 445 245
	Sum omløpsmidler	147 503 305	114 664 515
	SUM EIENDELER	151 093 033	121 711 854

Balanse

Noter	FORMÅLSKAPITAL OG GJELD	2018	2017
	Formålskapital		
	Grunnkapital/Formålskapital		
	Grunnkapital	30 000 000	30 000 000
	Formålskapital med eksterne restriksjoner	34 554 655	0
	Formålskapital med interne restriksjoner	20 513 891	32 342 652
	Fri formålskapital	19 942 905	25 667 177
8	Sum grunnkapital / formålskapital	105 011 451	88 009 829
	Gjeld		
	Avsetning for forpliktelser		
16	Ikke utbetalte bevilgninger	22 559 375	19 471 203
	Sum avsetninger for forpliktelser	22 559 375	19 471 203
	Kortsiktig gjeld		
6	Leverandørgjeld	5 405 242	3 310 339
	Skyldige offentlige avgifter	1 551 621	984 279
17	Tilskuddsgjeld	8 292 879	3 356 176
	Annen kortsiktig gjeld	8 272 465	6 580 028
	Sum kortsiktig gjeld	23 522 207	14 230 822
	Sum gjeld	46 081 582	33 702 025
	SUM FORMÅLSKAPITAL OG GJELD	151 093 033	121 711 857

Oslo 24. mai 2019

Ellen Sofie Egeland

Ellen-Sofie Egeland
Organisasjonsleder

Grete Herlofson

Grete Herlofson
Generalsekretær

Anette Tinglum

Anette Tinglum
1. nestleder

Anja H. Helland

Anja Helland
2. nestleder

Ingunn Arntun

Ingunn Arntun
Styremedlem

Marie Darel

Marie Darel
Styremedlem

Anita Rokstad

Anita Rokstad
Styremedlem

Lisbeth Magnussen

Lisbeth Magnussen
Styremedlem

Kontantstrømoppstilling

	2018	2017
I Årets aktivitetsresultat	17 001 623	14 144 907
II Poster i aktivitetsregnskapet som ikke har likviditetseffekt		
Ordinære avskrivninger og nedskrivninger	1 103 451	1 388 259
Ekstraordinære nedskrivninger anleggsmidler	0	0
Tap/gevinst ved salg av finansielle anleggsmidler	0	0
Tap/gevinst ved salg av varige driftsmidler	-19 667 809	0
Pensjonskostnad uten kontanteffekt	0	0
Endringer i andre poster	12 221 750	6 616 000
Endring i markedsbaserte investeringer	2 234 003	-5 340 620
SUM	-4 108 605	2 663 639
III Investeringer, avhendelser og finansiering		
Utbetalinger fra kjøp av varige driftsmidler	-2 931 949	-432 274
Innbetalinger ved salg av varige driftsmidler	24 939 430	365 880
Innbetalinger ved salg av anleggsaksjer	2 489 236	0
Utbetalinger til kjøp av anleggsaksjer		-230 000
Andre investeringer	-23 227 564	-6 505 294
Opptak/nedbetaling av langsiktig finansiering		0
Innbetaling av ny formålskapital		0
SUM	1 269 153	-6 801 688
IV Andre endringer		
Endring i kundefordringer, andre fordringer og beholdninger	-2 091 151	413 303
Endringer i leverandører og annen kortsiktig gjeld	172 295	6 039 659
SUM	-1 918 856	6 452 962
Sum likviditetsendringer gjennom året	12 243 314	-6 493 731
Likviditetsbeholdning 01.01	9 445 245	15 938 976
Likviditetsbeholdning 31.12	21 688 559	9 445 245

Noter til regnskapet 2018

NOTE 1 REGNSKAPSPRINSIPPER

Årsregnskapet er satt opp i samsvar med regnskapsloven av 1998 og god regnskapsskikk i Norge, god regnskapsskikk for ideelle organisasjoner og Innsamlingskontrollens retningslinjer.

Foreningen satte opp regnskapet etter regnskapsloven av 1998, og god regnskapsskikk for små foretak frem til og med 2017. Regnskapet for 2017 er omarbeidet der man har sett behov for å tilpasse til reglene for øvrige foretak.

Hovedregel for vurdering og klassifisering av eiendeler og gjeld

Eiendeler bestemt til varig eie eller bruk er klassifisert som anleggsmidler. Andre eiendeler er klassifisert som omløpsmidler. Fordringer som skal tilbakebetales innen et år er klassifisert som omløpsmidler. Ved klassifisering av kortsiktig og langsiktig gjeld er tilsvarende kriterier lagt til grunn.

Omløpsmidler vurderes til laveste av anskaffelseskost og virkelig verdi.

Anleggsmidler vurderes til anskaffelseskost, men nedskrives til gjenvinnbart beløp dersom dette er lavere enn bokført verdi, og verdifallet forventes ikke å være forbigående. Anleggsmidler med begrenset økonomisk levetid avskrives planmessig.

Bankinnskudd, kontanter og lignende

Bankinnskudd, kontanter ol. inkluderer kontanter, bankinnskudd og andre betalingsmidler med forfallsdato som er kortere enn tre måneder fra anskaffelse.

Varer

Lager av innkjøpte varer er verdsatt til laveste av anskaffelseskost og virkelig verdi.

Fordringer

Kundefordringer og andre fordringer oppføres til pålydende etter avsetning for forventet tap. Avsetning til tap gjøres på grunnlag av en individuell vurdering av den enkelte fordring.

Pensjoner

Norske Kvinners Sannitetsforening er pliktig til å ha tjenestepensjonsordning etter lov om obligatorisk tjenestepensjon og har pensjonsordning i Statens pensjonskasse som tilfredsstiller kravene i denne loven. Pensjonsordningen er regnskapsført som innskuddsbasert pensjonsordning da det ikke foreligger informasjon som gjør at ordningen kan regnskapsføres som ytelsespensjon.

Bundne midler (kapital med restriksjoner)

Bundne midler er direkte henførbare til et bestemt satsningsområde eller prosjekt.

Inntekter

Medlemsinntekter:

Foreningen inndriver medlemskontingent for sentral-, fylkes og lokalledd. Medlemskontingent som er inntektsført gjelder andelen som tilfaller sentralledet. Inntektsføring finner sted det kalenderåret kontingenten er gjeldende for.

Offentlige og andre tilskudd:

Tilskudd inntektsføres når foreningen har juridisk rett til midlene. Tilskudd som det knytter seg betingelser til inntektsføres i takt med forbruk av midlene. Ikke inntektsførte tilskudd balanseføres under posten tilskuddsgjeld.

Innsamlende midler og gaver:

Innsamlede midler og gaver inntektsføres etter kontantprinsippet når det er mottatt.

Salgsinntekter:

Inntekt regnskapsføres når den er opptjent, altså når både risiko og kontroll i hovedsak er overført til kunden. Dette vil normalt være tilfellet når varen er levert til kunden. Inntektene regnskapsføres med verdien av vederlaget på transaksjonstidspunktet.

Kurs-, seminar- og arrangementsinntekter:

Inntekt regnskapsføres når den er opptjent, altså når krav på vederlag oppstår. Dette skjer når tjenesten ytes, i takt med at arbeidet utføres. Inntektene regnskapsføres med verdien av vederlaget på transaksjonstidspunktet.

Sponsor- og samarbeidsinntekter:

Inntekten inntektsføres når foreningen har juridisk rett til midlene.

Kostnader

Kostnader føres etter transaksjonsprinsippet, det vil si når de er påløpt.

Skatter

Foreningen er ikke skattepliktig for sin virksomhet.

NOTE 2 OFFENTLIGE TILSKUDD

Tilskuddgiver	2018	2017
Barne, ungdom og familiedirektoratet	629 500	311 000
Helsedirektoratet	11 250 000	400 000
Integrering og mangfoldsdirektoratet	1 511 141	1 164 921
Justisdepartementet	0	100 000
Utlendingsdirektoratet	686 234	448 589
Konfliktrådene	734 662	630 000
Sum offentlige tilskudd	14 811 537	3 054 510

NOTE 3 ANDRE TILSKUDD

Tilskuddgiver	2018	2017
Lotteri og stiftelsestilsynet - tippemidler	5 966 353	7 770 084
Egmontstiftelsen	3 006 751	2 586 300
FOKUS-Forum for Kvinner og Utviklingsspørsmål	1 639 589	1 548 387
Extrastiftelsen - prosjekter	12 886 568	10 493 978
Extrastiftelsen - administrasjonstilskudd	1 934 050	1 275 300
Gjensidigestiftelsen	2 041 276	478 745
Sparebankstiftelsen	210 000	0
Andre tilskudd	25 000	1 085
Sum andre tilskudd	27 709 587	24 153 879

NOTE 4 INNSAMLEDE MIDLER

Innsamlede midler knytter seg i stor grad til gaver fra fylkes- og lokallagene, samt fra medlemmer. Kostnader knytter seg til utsendelse av fakturaer, direkte og indirekte kostnader (personalkostnad).

NOTE 5 ANTALL ANSATTE, GODTGJØRELSE, LÅN TIL ANSATTE MM

	2018	2017
Antall årsverk sysselsatt i regnskapsåret:	28,2	24,1

Ytelser til ledende personer	Lønn	Pensjons- kostnader	Andre godtgj.
Generalsekretær	989 858	42 243	5 010
Styret	1 194 414	6 903	492 816

Det er ikke ytt lån eller sikkerhetsstillelse ovenfor ansatte eller tillitsvalgte.

Revisor

Godtgjørelse inkl. mva til revisor utgjør:	2018	2017
- Revisjon	238 688	321 250
- Andre tjenester	143 975	30 000
- Lovpålagt attestasjon	113 750	90 000

NOTE 6 MELLOMVÆRENDE MED LOKAL-OG FYLKESLEDDENE

Gjeld	2018	2017
Fylkesledd	5 383	39 544
Lokalledd	11 602	45 932
Sum	16 985	85 476

Gjeld knytter seg til refusjon av medlemskontingent

NOTE 7 BANKINNSKUDD

Ordinære bankinnskudd pr. 31.12.2018 utgjør kr. 21.688.559 hvorav kr. 1.005.395 i skattetreksmidler.

NOTE 8 FORMÅLSKAPITAL

Formålskapital med eksterne restriksjoner	IB 01.01.2018	Omdisponering fra 2017	Tilført 2018	Brukt 2018 UB 31.12.2018	
Kvinnehelse	2 503 398	-5 597	4 684 105	5 461 672	1 720 234
Kreftforskning	2 870 690	0	1 354 309	3 440 000	784 998
Osteoporose	2 502 691	0	730 584	0	3 233 275
Revmatisme	1 038 456	0	865 583	2 325 000	-420 961
Barn og unge	1 534 221	0	965 674	0	2 499 895
Psykiske lidelser	841 187	0	1 120 123	500 000	1 461 310
Utlandet	2 368 789	132 619	359 929	388 007	2 473 330
Min dag i dag	1 094 733	7 140	1 735 986	1 119 883	1 717 977
Blidensols minnefond	9 654 598	0	193 092	0	9 847 690
Auriga Trust	7 933 889	296 190	5 479 082	2 472 254	11 236 907
Sum formålskapital med eksterne restriksjoner	32 342 652	430 352	17 488 467	15 706 816	34 554 655

Formålskapital med interne restriksjoner

Fond fra Kløverinstitusjoner	0	0	2 121 082	1 275 000	846 082
Fond fra salg av eiendom	0	0	19 667 809	0	19 667 809
Sum formålskapital med interne restriksjoner	0	0	21 788 891	1 275 000	20 513 891

Annen formålskapital

Grunnkapital	30 000 000	0	0	0	30 000 000
Fri formålskapital	25 667 177	-430 352	0	5 293 920	19 942 905
Sum annen formålskapital	55 667 177	-430 352	0	5 293 920	49 942 905
Sum formålskapital	88 009 829	0	39 277 358	22 275 736	105 011 451

NOTE 9 LØNSKOSTNAD

Lønnskostnad	2018	2017
Lønn	17 575 761	13 590 093
Arbeidsgiveravgift	2 651 461	2 004 081
Pensjonskostnader	405 519	333 156
Andre ytelser	1 330 277	1 012 073
Sum	21 963 017	16 939 403

NOTE 10 KOSTNADER ETTER ART

	2018	2017
Lønnskostnad	21 963 017	16 939 403
Bevilgninger	12 221 750	6 616 000
Varekostnad	3 478 902	4 294 703
Avskrivning på varige driftsmidler	1 103 451	1 388 259
Annen driftskostnad		
- Felleskostnader eiendom	551 828	613 616
- Prosjektkostnader	41 532 618	28 533 327
- Kontorhold	1 976 135	1 553 656
- Reisekostnader	1 127 301	992 847
- Flyttekostnader	659 647	0
- Andre adm kostnader	3 778 939	1 170 487
- Finanskostnader	384 016	149 765
- Eiendomsskatt	-19 296	19 188
Sum	88 758 308	62 271 250

NOTE 11 KOSTNADER TIL FORDELING

Felleskostnader

Felleskostnader fordeles på innsamlingskostnader, de enkelte formålskostnadene og administrasjon i aktivitetsregnskapet i forhold til antall årsverk (personer) som er tilknyttet aktiviteten. Direkte kostnader er henført til den aktiviteten kostnaden gjelder. Fordelingsnøkkelen oppdateres årlig.

Felleskostnader	2018	2017
Økonomi og Administrasjon	4 341 493	4 235 543
IKT	1 347 222	1 346 455
Lokaler	2 694 325	1 182 419
Andre driftskostnader kontor	2 848 030	3 702 260
Sum felleskostnader	11 231 069	10 466 678

Felleskostnader er fordelt i henhold til tabellen nedenfor

Innsamlingskostnader	2018	2017
Kostnader til innsamling av midler	528 042	487 720
Kostnader til anskaffelse av midler	464 566	422 474
Sum innsamlingskostnader	992 609	910 194

Formålskostnader

Aktiviteter - prosjekter	3 700 461	4 550 382
Andre kostnader til formålet	2 766 681	1 406 701
Sum formålskostnader	6 467 142	5 957 083

Administrasjon	3 771 318	3 599 400
Sum fordelte kostnader	11 231 069	10 466 678

NOTE 12 NØKKELTALL

	2018	2017	2016	2015
Innsamlingsprosent	97 %	98 %	96 %	98 %
Administrasjonsprosent	9 %	9 %	9 %	17 %
Formålsprosent	90 %	89 %	91 %	83 %

Kommentar til innsamlingsprosent

Innsamlingsprosenten viser hva som er igjen av innsamlede midler etter at kostnader til innsamling er trukket fra.

Kommentar til administrasjonsprosent

Administrasjonsprosenten er beregnet av administrasjonskostnader delt på forbrukte midler.

Kommentar til formålsprosent

Formålsprosenten er beregnet ut i fra foreningens egne formålsaktiviteter.

Grunnet endring i regnskapsoppstilling foreligger det ikke nøkkeltall for perioden før 2015.

NOTE 13 VARIGE DRIFTSMIDLER

	Fast eiendom*	Påkostn. Leide lokaler	Driftsløsøre, inventar, kontormaskiner	Software**	Sum
Anskaffelseskost 01.01.18	7 345 451	0	432 277	1 683 335	9 461 063
Tilgang kjøpte driftsmidler	0	272 563	1 816 508	842 878	2 931 949
Avgang	7 345 451	0	238 841	0	7 584 292
Anskaffelseskost 31.12.18	0	272 563	2 009 944	2 526 213	4 808 720
Akk. avskrivninger 31.12.18	0	4 543	45 274	1 683 335	1 733 152
Bokført verdi pr. 31.12.18	0	268 020	1 964 670	842 878	3 075 568
Årets avskrivninger	1 007 063	4 543	91 845	0	1 103 451
Økonomisk levetid Avskrivningsplan			10 lineær	3, 10 lineær	5 lineær

* Eiendommen er solgt høsten 2018 med en gevinst på kr 19.667.809. Organisasjonen har flyttet til leide lokaler.

** Software er under utvikling og derfor ikke påbegynt avskrivning.

NOTE 14 FINANSIELLE DRIFTSMIDLER

Norske Kvinners Sanitetsforening har panteobligasjoner med følgende bokført verdi:

	2018
Stiftelsen Nestor	450 000
Haukerød sanitetsforening	45 000
Todalen sanitetsforening	19 160
Sum	514 160

NOTE 15 FINANSPLASSERINGER

Obligasjonsfond/pengemarkedsfond:

	kostpris	markedsverdi	resultatført verdiendring
DNB Obligasjon (III)	13 459 318	13 260 171	141 194
Holberg Kreditt	5 331 780	5 182 035	173 969
Alfred Berg Nordic Investment Grade C	14 105 808	14 080 486	76 864
DNB Global indeks			18 588
Holberg Likviditet	23 845 159	23 776 596	188 474
Alfred Berg Pengemarked			56 159
Pluss - likviditet II	10 046 226	10 249 645	195 534
Alfred Berg Nordiks pengemarked	15 705 400	15 759 355	21 714
DNB			
Sum	82 493 691	82 308 288	872 496

Aksjefond/aksjer:

Nordea stabile aksjer global etisk	7 162 866	7 237 683	-163 401
Ako Global Long Only UCITS Fund DF1 USD	5 700 000	5 632 065	-67 935
RBC Global Equity Focus Fund hedged	6 000 000	5 600 917	-399 083
DNB Global Marked Valutasikret	6 000 000	5 539 698	-460 302
C Worldwide Globale Aksjer Etisk			-114 612
Robeco Global Conservative Equities D			-158 978
Nordea Stabile Emerging Markets Equity			-146 112
Mirae Asset Asia Great Consumer Equity Fund			63 481
RBC Global Equity Focus Fund USD			106 342
Alfred Berg Aktiv	3 100 000	3 414 560	-86 390
Danske Invest Norske Aksjer Institusjon I	3 080 219	3 337 776	-124 241
Nordea Norge Verdi	1 969 940	1 996 337	-163 772
Sum	33 013 025	32 759 036	-1 715 003

NOTE 16 BEVILGNINGSGJELD

Bevilgninger vedtatt i 2018 blir kostnadsført i 2018. Det som ikke er utbetalt i 2018 fremkommer som bevilgningsgjeld. Prosjektmidler som er bevilget for tidligere år og som ikke er brukt ligger tilsvarende under bevilgningsgjeld.

Avsetning for forpliktelser	2018	2017
Bevilgningsgjeld som forfaller i løpet av 12 måneder	11 153 260	10 783 703
Bevilgningsgjeld som forfaller senere enn 12 måneder	11 406 115	8 677 500
Sum	22 559 375	19 461 203

NOTE 17 TILSKUDDSGJELD

Tilskuddsgiver	2018	2017
Extrastiftelsen	5 774 808	2 933 897
Egmontstiftelsen	342 949	80 500
Gjensidigestiftelsen	705 187	-6 030
Sparebankstiftelsen	13 792	0
Konfliktrådene	85 338	220 000
Imdi	64 574	2 574
UDI	13 766	270
Barne- ungdom og familiedirektoratet	92 500	0
Helsedirektoratet	1 075 000	0
Holsts legat	56 287	56 287
Parat	68 678	68 678
Sum tilskuddsgjeld	8 292 879	3 356 176

NOTE 18 AKSJER OG ANDELER I FORETAK I SAMME KONSERN

N.K.S. Kløverinstitusjoner AS er lagt ned i 2018. Oppgjøret på kr 2.121.082 i forbindelse med nedleggelsen er inntektsført.

NOTE 19 PENSJONSKOSTNADER, -MIDLER OG -FORPLIKTELSER

Foreningen er pliktig til å ha tjenestepensjonsordning etter lov om obligatorisk tjenestepensjon, og har pensjonsordning som tilfredsstillende kravene i denne loven.

Foreningen har en reell økonomisk forpliktelse som følge av avtalen med Statens Pensjonskasse. I 2018 foreligger imidlertid ikke tilstrekkelig informasjon for å muliggjøre innregning av forpliktelsen i årsregnskapet for 2018. Dette medfører at ingen forpliktelse for ny ordning balanseføres i 2018.

Til Landsstyret i Norske Kvinners Sanitetsforening

UAVHENGIG REVISORS BERETNING

Uttalelse om revisjonen av årsregnskapet

Konklusjon

Vi har revidert Norske Kvinners Sanitetsforenings årsregnskap som viser et positivt aktivitetsresultat på kr 17 001 623. Årsregnskapet består av balanse per 31. desember 2018, aktivitetsregnskap og kontantstrømpoppstilling for regnskapsåret avsluttet per denne datoen og noter til årsregnskapet, herunder et sammendrag av viktige regnskapsprinsipper.

Etter vår mening er det medfølgende årsregnskapet avgitt i samsvar med lov og forskrifter og gir et rettviseende bilde av organisasjonens finansielle stilling per 31. desember 2018, og av dets resultater og kontantstrømmer for regnskapsåret avsluttet per denne datoen i samsvar med regnskapslovens regler og god regnskapsskikk i Norge.

Grunnlaget for konklusjonen

Vi har gjennomført revisjonen i samsvar med lov, forskrift og god revisjonsskikk i Norge, herunder de internasjonale revisjonsstandardene International Standards on Auditing (ISA-ene). Våre oppgaver og plikter i henhold til disse standardene er beskrevet i Revisors oppgaver og plikter ved revisjon av årsregnskapet. Vi er uavhengige av organisasjonen slik det kreves i lov og forskrift, og har overholdt våre øvrige etiske plikter i samsvar med disse kravene. Etter vår oppfatning er innhentet revisjonsbevis tilstrekkelig og hensiktsmessig som grunnlag for vår konklusjon.

Øvrig informasjon

Ledelsen er ansvarlig for øvrig informasjon. Øvrig informasjon omfatter informasjon i årsrapporten bortsett fra årsregnskapet og den tilhørende revisjonsberetningen.

Vår uttalelse om revisjonen av årsregnskapet dekker ikke øvrig informasjon, og vi attesterer ikke den øvrige informasjonen.

I forbindelse med revisjonen av årsregnskapet er det vår oppgave å lese øvrig informasjon med det formål å vurdere hvorvidt det foreligger vesentlig inkonsistens mellom øvrig informasjon og årsregnskapet, kunnskap vi har opparbeidet oss under revisjonen, eller hvorvidt den tilsynelatende inneholder vesentlig feilinformasjon. Dersom vi konkluderer med at den øvrige informasjonen inneholder vesentlig feilinformasjon er vi pålagt å rapportere det. Vi har ingenting å rapportere i så henseende.

Styrets og generalsekretærs ansvar for årsregnskapet

Styret og generalsekretær (ledelsen) er ansvarlig for å utarbeide årsregnskapet i samsvar med lov og forskrifter, herunder for at det gir et rettviseende bilde i samsvar med regnskapslovens regler og god regnskapsskikk i Norge. Ledelsen er også ansvarlig for slik intern kontroll den finner nødvendig for å kunne utarbeide et årsregnskap som ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller utilsiktede feil.

Ved utarbeidelsen av årsregnskapet må ledelsen ta standpunkt til organisasjonens evne til fortsatt drift og opplyse om forhold av betydning for fortsatt drift. Forutsetningen om fortsatt drift skal legges til grunn for årsregnskapet så lenge det ikke er sannsynlig at virksomheten vil bli avvirket.

Revisors oppgaver og plikter ved revisjonen av årsregnskapet

Vårt mål er å oppnå betryggende sikkerhet for at årsregnskapet som helhet ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller utilsiktede feil, og å avgi en revisjonsberetning som inneholder vår konklusjon. Betryggende sikkerhet er en høy grad av sikkerhet, men ingen garanti for at en revisjon utført i samsvar med lov, forskrift og god revisjonsskikk i Norge, herunder ISA-ene, alltid vil avdekke vesentlig feilinformasjon som eksisterer. Feilinformasjon kan oppstå som følge av misligheter eller utilsiktede feil. Feilinformasjon blir vurdert som vesentlig dersom den enkeltvis eller samlet med rimelighet kan forventes å påvirke økonomiske beslutninger som brukerne foretar basert på årsregnskapet.

Som del av en revisjon i samsvar med lov, forskrift og god revisjonsskikk i Norge, herunder ISA-ene, utøver vi profesjonelt skjønn og utviser profesjonell skepsis gjennom hele revisjonen. I tillegg:

- identifiserer og anslår vi risikoen for vesentlig feilinformasjon i årsregnskapet, enten det skyldes misligheter eller utilsiktede feil. Vi utformer og gjennomfører revisjonshandlinger for å håndtere slike risikoer, og innhenter revisjonsbevis som er tilstrekkelig og hensiktsmessig som grunnlag for vår konklusjon. Risikoen for at vesentlig feilinformasjon som følge av misligheter ikke blir avdekket, er høyere enn for feilinformasjon som skyldes utilsiktede feil, siden misligheter kan innebære samarbeid, forfalskning, bevisste utelatelser, uriktige fremstillinger eller overstyring av intern kontroll.
- opparbeider vi oss en forståelse av den interne kontroll som er relevant for revisjonen, for å utforme revisjonshandlinger som er hensiktsmessige etter omstendighetene, men ikke for å gi uttrykk for en mening om effektiviteten av organisasjonens interne kontroll.
- evaluerer vi om de anvendte regnskapsprinsippene er hensiktsmessige og om regnskapsestimaterne og tilhørende noteopplysninger utarbeidet av ledelsen er rimelige.
- konkluderer vi på hensiktsmessigheten av ledelsens bruk av fortsatt drift-forutsetningen ved avleggelsen av årsregnskapet, basert på innhentede revisjonsbevis, og hvorvidt det foreligger vesentlig usikkerhet knyttet til hendelser eller forhold som kan skape tvil av betydning om organisasjonens evne til fortsatt drift. Dersom vi konkluderer med at det eksisterer vesentlig usikkerhet, kreves det at vi i revisjonsberetningen henleder oppmerksomheten på tilleggsopplysningene i årsregnskapet, eller, dersom slike tilleggsopplysninger ikke er tilstrekkelige, at vi modifiserer vår konklusjon om årsregnskapet og årsberetningen. Våre konklusjoner er basert på revisjonsbevis innhentet inntil datoen for revisjonsberetningen. Etterfølgende hendelser eller forhold kan imidlertid medføre at organisasjonen ikke fortsetter driften.
- evaluerer vi den samlede presentasjonen, strukturen og innholdet i årsregnskapet, inkludert tilleggsopplysningene, og hvorvidt årsregnskapet gir uttrykk for de underliggende transaksjonene og hendelsene på en måte som gir et rettviseende bilde.

Vi kommuniserer med dem som har overordnet ansvar for styring og kontroll blant annet om forhold av betydning som vi har avdekket i løpet av revisjonen, herunder om eventuelle svakheter av betydning i den interne kontrollen.

Uttalelse om andre lovmessige krav

Konklusjon om årsberetningen

Basert på vår revisjon av årsregnskapet som beskrevet ovenfor, mener vi at opplysningene i årsberetningen om årsregnskapet og forutsetningen om fortsatt drift er konsistente med årsregnskapet og i samsvar med lov og forskrifter.

Konklusjon om registrering og dokumentasjon

Basert på vår revisjon av årsregnskapet som beskrevet ovenfor, og kontrollhandlinger vi har funnet nødvendig i henhold til internasjonal standard for attestasjonsoppdrag ISAE 3000 *Attestasjonsoppdrag som ikke er revisjon eller forenklet revisorkontroll av historisk finansiell informasjon*, mener vi at ledelsen har oppfylt sin plikt til å sørge for ordentlig og oversiktlig registrering og dokumentasjon av organisasjonens regnskapsopplysninger i samsvar med lov og god bokføringsskikk i Norge.

Oslo, 24. mai 2019
Deloitte AS

Grete Elgåen
statsautorisert revisor

Organisasjonens ledelse og administrasjon

Foran fra venstre og bakover: Gunhild Figenschau, Lisbeth Magnussen, Anne-Brit Åsmundshavn, Anita Rokstad, Ingrid Jevne Schmidt, Anita Hjelle, Ingunn Arntun, Marie Darell, Ann Kristin Thorkelsen, Målfrid Todal, Organisasjonsleder Ellen-Sofie Egeland, Undis Westerhus, Ann Kristin Hansen, Nana Finnes, Toril N. Gulbrandsen, 1. nestleder Anette Tinglum, Gudrun Hauknes, Jorid Martinsen, Anne Marie Strømsøy, Elinor Bolme, Monica Homme Nilsen, Anne Elisabeth Solsem, 2. nestleder Anja Helland, Jorunn B. Granli. Ikke tilstede da bildet ble tatt: Mai Britt Løken, Jane Helén Klepp, Olaug Borge, Wenche Kleveland

Landsstyret består av sentralstyret og fylkesledere som ikke er valgt til sentralstyret.

Fylkesledere

- Mai Britt Løken, Østfold
- Gudrun Hauknes, Akershus
- Toril N. Gulbrandsen, Oslo
- Anita Hjelle, Hedmark
- Jorunn B. Granli, Oppland
- Gunhild Figenschau, Buskerud
- Anne Marie Jahre Larsen, Vestfold (frem til april)
- Ingrid Jevne Schmidt, Vestfold (etter april)
- Anne-Brit Åsmundshavn, Telemark
- Jane Helén Klepp, Aust-Agder
- Monica Homme Nilsen, Vest-Agder
- Ann Kristin Thorkelsen, Rogaland
- Olaug Karin Borge, Hordaland (fungerende fylkesleder frem til april, fylkesleder etter april)
- Anne Marie S. Strømsøy, Sogn og Fjordane
- Elinor Bolme, Møre og Romsdal
- Målfrid Todal, Trøndelag-Sør
- Undis Westerhus, Trøndelag-Nord
- Anne Elisabeth Solsem, Nordland
- Wenche Kleveland, Troms
- Jorid Berntzen Martinsen, Finnmark

Sentralstyret

- Ellen-Sofie Egeland, organisasjonsleder
- Mona Nomme, 1. nestleder (frem til landsmøte)
- Anette Tinglum, 1. nestleder (etter landsmøte)
- Turi Marie Bruun, 2. nestleder (frem til landsmøte)
- Anja Hartløff Helland, 2. nestleder (etter landsmøte)
- Ingunn Arntun, styremedlem
- Ann Kristin Thorkelsen, styremedlem (frem til landsmøte)
- Anita Rokstad (etter landsmøte)
- Marie Darell, styremedlem (etter landsmøte)
- Nana Finnes, styremedlem (frem til landsmøte)
- Ingvild Øfsti (frem til landsmøte)
- Lisbeth Magnussen (etter landsmøte)

Varamedlemmer:

- Ann Heggeskog Johansen (frem til landsmøte)
- Kalaichelvi (Chelvi) Nirmalanathan (frem til landsmøte)
- Ann Kristin Hansen (etter landsmøte)
- Nana Finnes (etter landsmøte)

Arbeidsutvalget

- Ellen-Sofie Egeland, organisasjonsleder
- Mona Nomme, 1. nestleder (frem til landsmøte)
- Anette Tinglum, 1. nestleder (etter landsmøte)
- Turi Marie Bruun, 2. nestleder (frem til landsmøte)
- Anja Hartløff Helland, 2. nestleder (etter landsmøte)

Organisasjonens komiteer og legater

Komiteer

Æresmerket

Leder: Ellen-Sofie Egeland
Elsa Marie Lunde, æresmerke innehaver,
Nore Neset sanitetsforening
Janne Fallan Lorentsen, Mandal sanitetsforening
Sekretær: Grete Herlofson

Fredrikkeprisen

Leder: Ellen-Sofie Egeland
Elinor Bolme, fylkesleder N.K.S. Møre og Romsdal
Trine Steien, Harstad sanitetsforening
Frid-Anne Lønstad, Frognerparken sanitetsforening
Sekretær: Grete Herlofson

N.K.S.' interne priser

(Årets forening, Årets prosjekt, Årets verver)

Arbeidsutvalget er komiteen:
Ellen-Sofie Egeland, organisasjonsleder
Mona Nomme, 1. nestleder
Turi Marie Bruun, 2. nestleder
Generalsekretæren fungerer som sekretær

Legater

Unni og Jon Dørsjøs Minnefond

Styret: Ellen-Sofie Egeland, Grete Herlofson
og Liv Hukset Wang

Schjelderup Ellerhusens Legat

Styret: organisasjonsleder Ellen-Sofie Egeland,
1. nestleder Mona Nomme og
2. nestleder Turi Marie Bruun

Om oss

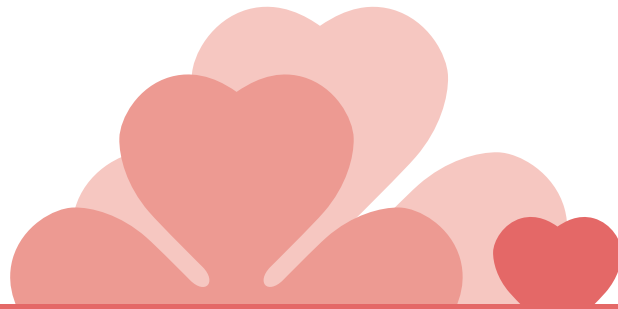
Norske Kvinners Sanitetsforening er Norges største kvinneorganisasjon med 41.000 medlemmer. Siden etableringen i 1896 har organisasjonen jobbet for de som trenger bistand i samfunnet, og rettet den frivillige innsatsen der behovet er størst.

Landet rundt jobber frivillige sanitetskvinner for at alle barn skal få en trygg og inkluderende oppvekst, og eldre en god alderdom. For at minoritetskvinner skal få delta aktivt i samfunnet, og for å stoppe volden mot kvinner.

Det er fortsatt ikke likestilling innen helse, og Sanitetskvinnene kjemper for at kvinner skal få likeverdig tilgang til helsetjenester. Sanitetskvinnene sørger for forskning som redder liv og medvirker til utvikling av ny og bedre behandling. Årlig bidrar organisasjonen med betydelige beløp til lokale formål, og forvalter 20-25 millioner kroner årlig til forsknings- og utviklingsprosjekter innen kvinners helse og livsvilkår.

Norske Kvinners Sanitetsforening er livssynsnøytrale og partipolitisk uavhengig, landsdekkende og demokratisk oppbygd med sterk forankring i lokalmiljøet gjennom 650 lokale sanitetsforeninger. De lokale foreningene arbeider med lokalt tilpassede tiltak og aktivitetene vil derfor variere fra en forening til en annen.

Prinsesse Astrid fru Ferner er Norske Kvinners Sanitetsforenings høye beskytter.

I de små ting frihet
I de store ting enighet
I alle ting kjærighet

Norske Kvinners Sanitetsforening
Kirkegata 15, 0153 Oslo

www.sanitetskvinnene.no